

4.1 Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg

Algemene informatie

Context van de kwalificatie	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg is werkzaam in instellingen die diensten, zorg en ondersteuning bieden aan mensen van alle leeftijden met een verstandelijke, lichamelijke, zintuiglijke of meervoudige beperking, al dan niet in combinatie met gedragsproblematiek of psychiatrische problematiek. De instellingen bieden zorg- en dienstverlening op het gebied van wonen, dagbesteding (onder andere arbeidsactivering) en/of vrije tijd aan cliënten die tijdelijk of permanent ondersteuning nodig hebben bij de dagelijkse bezigheden en bij het kunnen functioneren in de samenleving. Denk hierbij aan woonvoorzieningen voor verstandelijk of lichamelijk beperkte cliënten (onder andere kleinschalige woonvormen en begeleid wonen), zorgboerderijen, welzijnsinstellingen, activiteitencentra voor dagopvang, sociale werkvoorzieningen. De hulpverlening is doorgaans intramuraal of semi-muraal, maar in toenemende mate wordt ambulante zorg geboden.</p>
Typerende beroepshouding	<p>Werken als persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg betekent direct werken met individuen/cliënten en groepen. Hierbij speelt de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg als persoon een essentiële rol. Haar kwaliteiten zijn van doorslaggevend belang bij het aangaan van een professionele relatie en bij het bereiken van de gewenste resultaten. Voor een verantwoorde beroepsuitoefening moet de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg:- betrokken -empathisch -klantgericht - assertief - representatief- integer zijn.</p> <p>Tijdens de uitvoering van agogische en verzorgende taken peilt de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg of de ondersteuning aansluit bij de cliënt en de situatie, zodat steeds de gewenste ondersteuning wordt geboden. Tijdens de ondersteuning leidt en stimuleert de zij de cliënt tot steeds meer en zo groot mogelijke zelfredzaamheid en zelfstandig functioneren.</p> <p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg gaat respectvol om met anderen, kan diversiteit tussen mensen hanteren en toont een open houding, waardoor ze lastige en zeer persoonlijke, soms intieme, vraagstukken bespreekbaar maakt.</p> <p>Situaties kunnen in de gehandicaptenzorg in hoog tempo wisselen en snel escaleren. Zij houdt haar gevoelens bij weerstand, bij tegenslag, in moeilijke situaties en bij tijdsdruk onder controle. Van belang is dat ze creatief én handelend kan optreden in onverwachte, mogelijk escalerende situaties en dat zij daarbij haar mogelijkheden en grenzen duidelijk naar voren brengt.</p> <p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft een voorbeeldfunctie ten aanzien maatschappelijke normen en waarden. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden draagt zij maatschappelijke normen en waarden uit bijvoorbeeld ten aanzien de sociale omgang, hygiëne in het algemeen en de persoonlijke verzorging.</p> <p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg reflecteert regelmatig op haar beroepsmatig handelen, zodat zij blijft leren van haar werkzaamheden en haar handelingsrepertoire regelmatig bijstelt.</p> <p>Typerend voor de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg is dat ze initiatiefrijk en creatief is en dat ze weet van aanpakken. Dit betekent dat ze kansen ziet en deze kansen kan oppakken en dat ze creatieve oplossingen weet te bedenken voor nieuwe vraagstukken.</p> <p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft een commerciële/ondernemende houding, doordat zij nieuwe ontwikkelingen signaleert en die vertaalt naar nieuw beleid op het gebied van activiteiten en het vermarkten van activiteiten.</p>
Niveau van de beroepsuitoefening	Niveau 4

<p>Rol en verantwoordelijkheden</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft een uitvoerende, adviserende en coördinerende rol, afhankelijk van de cliënt(groep), de context en de aard van de ondersteuning. Ze is eindverantwoordelijk voor het ondersteuningsplan ten aanzien van de ondersteuning, waarbij ze doelen die de cliënt wil bereiken en de gemaakte afspraken met de cliënt over de uitvoering beschrijft. Ze heeft een belangrijke taak in de coördinatie van de ondersteuning die door verschillende hulpverleners wordt uitgevoerd en in de ondersteuning van de mantelzorg. De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg handelt zelfstandig, de begeleiding of de uitvoering van activiteiten voert zij zelfstandig uit. Voor de uitvoering van (bepaalde) activiteiten schakelt zij zelfstandig anderen in en zij draagt zelf zorg voor de coördinatie van de activiteiten. De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg is verantwoordelijk voor haar werk en kan daar op aangesproken worden.</p>
<p>Complexiteit</p>	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt met cliënten met een lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke beperking of met een meervoudige beperking of (meervoudige) problematiek. In het laatste geval is er ook sprake van psychische en/of psychosociale en/of gedragsproblematiek. De cliënten zijn van alle leeftijden, hebben een diversiteit aan beperkingen en komen met hulpvragen die alle levensgebieden kunnen bestrijken. Bij deze cliënten voert ze zorg en ondersteuning uit volgens standaardwerkwijzen, waarbij zij ervoor zorgt dat haar ondersteuning op de cliënt en de situatie afgestemd blijft. Daarbij heeft de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg niet alleen te maken met de cliënt, maar in voorkomende gevallen ook met zijn ouders en/of zijn formele en wettelijke vertegenwoordigers en/of het sociale netwerk van de cliënt. Van individuele en persoongerichte begeleiding als begeleider moet zij ook kunnen switchen naar de rol van groepswerker. Bij de ondersteuning van de cliënt bij het voeren van de regie over het eigen leven voert zij ook coördinerende taken uit. Dit betekent dat ze flexibel en snel schakelt tussen situaties, rollen en het appél dat op haar wordt gedaan. Dit alles maakt de diversiteit in beroepsuitoefening enorm groot en daarmee is het werk complex van aard. Het vraagt van de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg zowel een breed repertoire aan handelingsmogelijkheden als ook een behoorlijke dosis kennis van doelgroepen bijvoorbeeld van kennis van gezondheid, ziektenbeelden, stoornissen, handicaps, medicijnen en effecten, leer-, gedrags- en opvoedingsproblemen, vormen van dienstverlening, toeleiden naar werk en scholing. Daarnaast moet zij specifieke vaardigheden beheersen zoals begeleidingsmethodieken, interventietechnieken, communicatievaardigheden en gesprekstechnieken, die zij afstemt op de cliënt. Zij past zondig communicatie-instrumenten toe.</p> <p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt regelmatig in complexe en weinig stabiele situaties. Ze krijgt te maken met (onverwachte en soms snelle) veranderingen in het gedrag van de cliënt(en) en in (hulp)vragen. Dit vraagt van de medewerker dat ze flexibel is en haar handelen naar eigen inzicht kan afstemmen op snel veranderende situaties. Ook vraagt het van haar dat zij haar eigen grenzen weet te bewaken en verantwoordelijkheid neemt voor de keuzes die ze maakt. De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg vervult haar taken soms in een stand-alone situatie waardoor zij bij calamiteiten of bij onregelmatigheden, bijvoorbeeld bij agressie van cliënt of cliëntsysteem, niet direct kan terugvallen op collega's.</p> <p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft een verdiepend inzicht ten aanzien van de ondersteuning van de verzorgende en agogische taken en denkt mee over de strategie, de lange termijn aanpak en de overstijgende beslissingen in een instelling.</p> <p>De persoonlijke begeleider gehandicaptenzorg moet over een ruime medische kennis ten aanzien van ziektebeelden, behandelingen/therapieën, medicijnen en mogelijke effecten beschikken om de verpleegtechnische handelingen deskundige wijze uit te voeren. Bij de voorbehouden handeling subcutaan injecteren is uitgebreide medische kennis van diabetes mellitus onontbeerlijk.</p>

	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft te maken met de volgende keuzes en dilemma's:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het individueel belang van de cliënt versus het belang van de cliëntgroep; • het bevorderen van de zelfstandigheid van de cliënt versus het waarborgen van de veiligheid van de cliënt, de omgeving; • tijd versus kwaliteit; • respecteren van waarden, normen en opvattingen van anderen versus de eigen waarden, normen en professionele zienswijze; • betrokkenheid bij de cliënt versus professionele distantie; • de eigen professionele waarneming versus de beleving van de cliënt; • vasthouden aan afspraken uit het plan van aanpak versus flexibel inspelen op een veranderende cliëntvraag; • werkzaamheden zelf uitvoeren versus inschakelen van anderen; • honoreren van de wensen van de cliënt versus de mogelijkheden van de organisatie; • waarborgen van de eigen veiligheid versus de veiligheid van de cliënt; • handelen wel of niet aanpassen t.a.v. de ondersteuning; • handelen wel of niet aanpassen in een veranderende situatie, zoals crisis- en onvoorziensituaties; • belang van de cliënt versus belang van het sociale netwerk; • tijdens het werken met groep cliënten: het begeleiden van de individuele cliënt versus het begeleiden van een groep cliënten.
Wettelijke beroepsvereisten	Nee
Branche vereisten	Nee
Nederlands en rekenen	In overeenstemming met de wet Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen zijn de voor het mbo vastgestelde referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen van toepassing. Voor deze kwalificatie zijn het referentieniveau Nederlands en het referentieniveau rekenen vastgesteld op 3F. De beroepseisen ten aanzien van Nederlands en rekenen zijn beschreven in deel C van dit dossier.
Moderne vreemde talen	<p>Voor deze kwalificatie zijn de volgende eisen voor beheersing van het Engels van toepassing:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het ERK-niveau B1 is van toepassing op de vaardigheden lezen en luisteren. • het ERK-niveau A2 is van toepassing op de vaardigheden gesprekken voeren, spreken en schrijven.

2.2 Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg

Kerntaak 1 Opstellen van een plan van aanpak

Proces-competentie-matrix Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg

Kerntaak 1 Opstellen van een plan van aanpak	Competenties																									
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	
	Beslissen en activiteiten initiëren	Aansturen	Begeleiden	Aandacht en begrip tonen	Samenwerken en overleggen	Ethisch en integer handelen	Relaties bouwen en netwerken	Overtuigen en beïnvloeden	Presenteren	Formuleren en rapporteren	Vakdeskundigheid toepassen	Materialen en middelen inzetten	Analyseren	Onderzoeken	Creëren en innoveren	Leren	Plannen en organiseren	Op de behoeften en verwachtingen van de "Klant" richten	Kwaliteit leveren	Instructies en procedures opvolgen	Omgaan met verandering en aanpassen	Met druk en tegenslag omgaan	Gedrevenheid en ambitie tonen	Ondernemend en commercieel handelen	Bedrijfsmatig handelen	
Werkprocessen																										
1.1	Inventariseert hulpvragen van de cliënt				x																					
1.2	Schrijft het plan van aanpak					x								x												
1.3	Specificeert het plan van aanpak tot een activiteitenplan													x	x											

Betekenis van de kerntaak voor deze kwalificatie

In deze matrix is per kerntaak aangegeven welke competenties aangewend worden bij de uitvoering van de werkprocessen voor deze kwalificatie. Dit is zichtbaar door middel van een kruisje in de matrix.

Detaillering proces-competentie-matrix Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg

Kerntaak 1 Opstellen van een plan van aanpak		
1.1 werkproces: Inventariseert hulpvragen van de cliënt		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voert in opdracht van het (multidisciplinair) team specifieke taken uit om informatie te achterhalen, bijvoorbeeld door gesprekken met de cliënt en het cliëntsysteem (het sociale systeem van de cliënt) te voeren, omgang met de cliënt tijdens haar werkzaamheden, het uitvoeren van observaties en het raadplegen van diverse informatiebronnen, bijvoorbeeld het plan van aanpak of verslagen over de cliënt. Ze geeft relevante informatie die ze verkrijgt door aan het (multidisciplinair) team.	
Gewenst resultaat	De hulpvraag van de cliënt is geïnterviewd. Relevante informatie is bekend bij het multidisciplinair team.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van chronische ziekten, handicaps, taal- of ontwikkelingsachterstanden • Kennis van de (ortho-)pedagogiek in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van de psychologie in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van doelgroepen met betrekking tot de gehandicaptenzorg • Kennis van geriatrie • Kennis van gesprekstechnieken • Kennis van het werkveld met betrekking tot gehandicaptenzorg • Kennis van leer-, opvoedings-, gedragsproblemen en verslavingsproblemen • Kennis van methoden van gegevensverzameling • Kennis van non-verbale en pre-verbale communicatiemogelijkheden • Kennis van observatiemethodieken • Nederlands - leesvaardigheid • Signaleren van sociale problematiek waaronder huiselijk geweld • Sociale vaardigheden 	<p>Aandacht en begrip tonen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interesse tonen • Luisteren 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg toont belangstelling voor, toont betrokkenheid bij, luistert actief en vraagt door bij de cliënt (en het cliëntsysteem), zodat zij de benodigde informatie geven en zich begrepen voelen.
		<p>Onderzoeken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatie achterhalen

Kerntaak 1 Opstellen van een plan van aanpak		
1.2 werkproces: Schrijft het plan van aanpak		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg analyseert de verzamelde informatie over de cliënt en selecteert de relevante informatie. Ze consulteert collega's over mogelijke begeleidingsdoelen en –methodieken. Op basis van de verkregen informatie stelt zij samen met de cliënt doelen voor de begeleiding vast. Samen met de cliënt bedenkt en kiest ze de soort activiteiten en de vorm van begeleiding die bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen. Met deze informatie schrijft de zij het ondersteuningsplan overeenkomstig de werkwijze in de organisatie. De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg legt het ondersteuningsplan voor aan de cliënt en het sociaal systeem om instemming te verkrijgen voor dit plan. Ze licht het plan toe en motiveert gemaakte keuzes. Zij stelt in overleg met de cliënt en het sociaal systeem het plan eventueel bij. Vervolgens legt zij het ondersteuningsplan ter vaststelling voor aan het (multidisciplinair) team. Ze licht het plan toe en motiveert gemaakte keuzes. Indien nodig past de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg het ondersteuningsplan nog enigszins aan en legt het plan dan opnieuw ter accordering voor aan het team.	
Gewenst resultaat	Een geaccordeerd ondersteuningsplan.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • ICT vaardigheden • Kennis van de (ortho-)pedagogiek in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van de psychologie in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van de sociale kaart • Kennis van doelgroepen met betrekking tot de gehandicaptenzorg • Kennis van geriatrie • Kennis van psychiatrie in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van ziektebeelden, beperkingen, stoornissen, behandelingen/therapieën en effecten • Nederlands - leesvaardigheid • Nederlands - schrijfvaardigheid • Nederlands - taalverzorging en taalbeschouwing • Rekenvaardigheden - verbanden • Vergadervaardigheden 	Samenwerken en overleggen <ul style="list-style-type: none"> • Afstemmen • Anderen raadplegen en betrekken 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg vraagt de mening van collega's (in- en evt. extern, evt. één of meer andere disciplines) over de invulling van het ondersteuningsplan, zodat het ondersteuningsplan voldoet aan de professionele eisen en draagvlak krijgt in het (multidisciplinaire) team.
	Formuleren en rapporteren <ul style="list-style-type: none"> • Structuur aanbrengen • Vlot en bondig formuleren 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg bouwt het ondersteuningsplan op een logische gestructureerde wijze op, formuleert vlot en bondig en maakt duidelijk onderscheid in hoofd- en bijzaken, zodat het ondersteuningsplan voor, zowel de cliënt als professionals begrijpelijk is en richtinggevend is voor de begeleiding van de cliënt.
	Analyseren <ul style="list-style-type: none"> • Informatie uiteenrafelen • Conclusies trekken 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg analyseert de verkregen informatie over de cliënt, legt relaties tussen de gegevens en combineert gegevens uit verschillende bronnen tot relevante informatie, zodat zij een duidelijk, realistisch en werkbaar ondersteuningsplan oplevert.

Kerntaak 1 Opstellen van een plan van aanpak		
1.3 werkproces: Specificeert het plan van aanpak tot een activiteitenplan		
Omschrijving	Op basis van het ondersteuningsplan stelt de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg samen met de cliënt een activiteitenplan op. Zij gaat met de cliënt na met welke activiteiten de cliënt gaat werken aan de doelstellingen uit het ondersteuningsplan. Zij raadpleegt collega's en eventueel deskundigen over de specifieke invulling van het activiteitenplan voor de betreffende cliënt. Op basis van de wensen van de cliënt, zijn ondersteuningsplan en de aandachtspunten van de collega's werkt de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg het ondersteuningsplan uit tot een activiteitenplan met evaluatiemomenten en -criteria .	
Gewenst resultaat	Een passend, realistisch en professioneel activiteitenplan wat haalbaar is met de beschikbare (financiële) middelen.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van (ontwikkelingsgerichte) spel- en gebruiksmaterialen • Kennis van andragogie • Kennis van begrotingen opstellen • Kennis van budgetteren • Kennis van creatieve en kunstzinnige vorming • Kennis van de in de branche(s) voorkomende sport en spel • Kennis van doelgroepen met betrekking tot de gehandicaptenzorg • Kennis van methodisch handelen 	Formuleren en rapporteren <ul style="list-style-type: none"> • Structuur aanbrengen • Vlot en bondig formuleren 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg bouwt het activiteitenplan op een logische gestructureerde wijze op, formuleert vlot en bondig en maakt duidelijk onderscheid in hoofd- en bijzaken zodat het activiteitenplan voor zowel de cliënt als professionals begrijpelijk en richtinggevend is voor de begeleiding van de cliënt.
	Vakdeskundigheid toepassen <ul style="list-style-type: none"> • Vakspecifieke mentale vermogens aanwenden 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg maakt een keuze voor bepaalde activiteiten en begeleidingsvormen op basis van de verzamelde gegevens en haar kennis met betrekking tot de activiteitenbegeleiding, zodat het activiteitenplan bijdraagt aan het realiseren van de doelstellingen uit het ondersteuningsplan.
	Plannen en organiseren <ul style="list-style-type: none"> • Doelen en prioriteiten stellen • Activiteiten plannen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg stelt duidelijke en realistische doelen, plant en prioriteert activiteiten in de tijd, zodat het activiteitenplan uitvoerbaar is en aansluit bij de mogelijkheden van de cliënt en de organisatie.
	Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten <ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten bij behoeften en verwachtingen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg vertaalt -zo mogelijk samen met de cliënt- wensen en mogelijkheden van de cliënt in concrete activiteiten, zodat gewaarborgd is dat het activiteitenplan aansluit bij de leeftijd, achtergrond, ontwikkelingsfase van de cliënt en de cliënt zich kan vinden in de ondersteuning die geboden gaat worden.

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg

Proces-competentie-matrix Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg		Competenties																										
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y		
		Beslissen en activiteiten initiëren	Aansturen	Begeleiden	Aandacht en begrip tonen	Samenwerken en overleggen	Ethisch en integer handelen	Relaties bouwen en netwerken	Overtuigen en beïnvloeden	Presenteren	Formuleren en rapporteren	Vakdeskundigheid toepassen	Materialen en middelen inzetten	Analyseren	Onderzoeken	Creëren en innoveren	Leren	Plannen en organiseren	Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten	Kwaliteit leveren	Instructies en procedures opvolgen	Omgaan met verandering en aanpassen	Omgaan met tegenslag omgaan	Met druk en tegenslag tonen	Gedrevenheid en ambitie	Ondernemend en commercieel handelen	Bedrijfsmatig handelen	
Werkprocessen																												
2.1	Ondersteunt de cliënt bij de persoonlijke verzorging			x	x		x					x																
2.2	Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden			x									x						x		x							
2.3	Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding			x	x								x					x										
2.4	Begeleidt een groep cliënten op sociaal-maatschappelijk gebied			x		x							x					x				x						
2.5	Ondersteunt de cliënt bij het voeren van de regie over zijn leven		x						x				x															
2.6	Ondersteunt het sociale systeem			x									x										x					
2.7	Voert verpleegtechnische handelingen uit												x	x								x						

Betekenis van de kerntaak voor deze kwalificatie

In deze matrix is per kerntaak aangegeven welke competenties aangewend worden bij de uitvoering van de werkprocessen voor deze kwalificatie. Dit is zichtbaar door middel van een kruisje in de matrix.

Detaillering proces-competentie-matrix Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg		
2.1 werkproces: Ondersteunt de cliënt bij de persoonlijke verzorging		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg ondersteunt de cliënt bij de persoonlijke lichamelijke verzorging, toiletgang, mobiliteit en bij het slaap/waakritme. Ze zorgt voor een optimaal lichamelijk en geestelijk welbevinden van de cliënt door gebruik te maken van aangepaste materialen en ruimten. Ze bouwt een vertrouwensband op met de cliënt door rekening te houden met de privacy en te zorgen voor gelegenheid om persoonlijke en intieme vraagstukken van de cliënt te kunnen bespreken.	
Gewenst resultaat	De cliënt is gestimuleerd in zijn zelfredzaamheid ten aanzien van zijn persoonlijke verzorging. De cliënt heeft passende persoonlijke verzorging ontvangen.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Gespreksvaardigheden • Kennis van technologische toepassingen in het werkveld • Kennis van de psychologie in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van gezondheid, ziekte en besmetting • Kennis van leefstijl • Kennis van methodisch handelen • Kennis van persoonlijke verzorging • Kennis van protocollen met betrekking tot: gezondheid, hygiëne, veiligheid, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken • Kennis van seksualiteit • Kennis van ziektebeelden, beperkingen, stoornissen en functioneringsproblemen • Kennis van ergonomie: tiltechnieken • Nederlands - mondelinge taalvaardigheid • Signaleren van sociale problematiek waaronder huiselijk geweld 	Begeleiden <ul style="list-style-type: none"> • Coachen • Motiveren • Anderen ontwikkelen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg stimuleert de cliënt om gestelde doelen op het gebied van persoonlijke verzorging te bereiken en coacht – indien mogelijk - de cliënt om zelf (gedrags)alternatieven uit te proberen en met oplossingen te komen en creëert mogelijkheden voor de cliënt om zich te ontwikkelen, zodat begeleidingsdoelen gerealiseerd kunnen worden.
	Aandacht en begrip tonen <ul style="list-style-type: none"> • Begrip hebben voor de standpunten en houding van anderen • Anderen steunen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg toont begrip voor de mening en gevoelens van de cliënt ten aanzien van zijn voorkomen en persoonlijke hygiëne, zodat persoonlijke intieme vraagstukken betreffende de cliënt bespreekbaar zijn en er een vertrouwensband kan groeien tussen de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg en de cliënt.
	Ethisch en integer handelen <ul style="list-style-type: none"> • Ethisch handelen • Integer handelen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg gaat tijdens de persoonlijke verzorging discreet om met de privacy van de cliënt en komt gemaakte afspraken na, zodat zij het vertrouwen krijgt en behoudt van de cliënt.
	Vakdeskundigheid toepassen <ul style="list-style-type: none"> • Vakspecifieke manuele vaardigheden aanwenden 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voert de benodigde handelingen snel en accuraat uit en volgens ergonomische voorschriften, zodat de cliënt effectief wordt ondersteund bij zijn persoonlijke verzorging.

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg		
2.2 werkproces: Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden. Zij ondersteunt de cliënt bij de organisatie van het huishouden, zoals bij het uitvoeren van lichte huishoudelijke schoonmaakwerkzaamheden, het doen van inkopen, het bereiden van maaltijden, het opmaken van bedden, het wassen en strijken van kleding en textiel, het realiseren van een optimaal woon- en leefklimaat, mobiliteitsvraagstukken, het doen van (financiële) administratie, budgetteren en het behartigen van financiële belangen. Ze voorziet in de voorwaarden om de cliënt te laten oefenen of experimenteren met ander gedrag of nieuwe, huishoudelijke vaardigheden. Zo zorgt ze er bijvoorbeeld voor dat benodigde materialen en middelen beschikbaar zijn. Ze zorgt in overleg met de cliënt voor een wenselijke leefsituatie en houdt daarbij rekening met hygiëne en veiligheid.	
Gewenst resultaat	De cliënt is gestimuleerd in zijn zelfredzaamheid ten aanzien van wonen en huishouden. Taken op het gebied van wonen en huishouden zijn op een professionele en methodische wijze uitgevoerd	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van budgetteren • Kennis van de (ortho-)pedagogiek in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van doelgroepen met betrekking tot de gehandicaptenzorg • Kennis van EHBO of eerste hulp bij kleine ongevallen • Kennis van GVO • Kennis van leer-, opvoedings-, gedragsproblemen en verslavingsproblemen • Kennis van protocollen met betrekking tot: gezondheid, hygiëne, veiligheid, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken • Kennis van sociale integratie • Kennis van wet- en regelgeving • Rekenvaardigheden - getallen • Rekenvaardigheden - meten en meetkunde • Rekenvaardigheden - verhoudingen • Sociale vaardigheden 	Begeleiden <ul style="list-style-type: none"> • Adviseren • Motiveren • Anderen ontwikkelen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg creëert (leer-)situaties waarin de cliënt kansen en mogelijkheden krijgt om zich te ontwikkelen op het gebied van wonen en huishouden (bijvoorbeeld ten aanzien van eigen normen en waarden) en geeft de cliënt heldere adviezen en motiveert de cliënt afgestemd op zijn mogelijkheden, zodat de doelen uit het ondersteuningsplan gerealiseerd kunnen worden.
	Materialen en middelen inzetten <ul style="list-style-type: none"> • Materialen en middelen doelmatig gebruiken • Materialen en middelen doeltreffend gebruiken 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg gaat zorgvuldig en netjes om met de materialen en middelen en gebruikt hulpmiddelen waarvoor ze bedoeld zijn, zodat de huishoudelijke werkzaamheden efficiënt uitgevoerd worden en zij zich een voorbeeld toont voor de cliënt.
	Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten <ul style="list-style-type: none"> • Aansluiten bij behoeften en verwachtingen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg begrijpt wat belangrijk is voor de cliënt, gaat na wat zijn wensen zijn en stelt zich flexibel op ten aanzien van veranderingen, zodat zij de ondersteuning, leefsituatie en activiteiten op het gebied van huishouden en wonen kan laten aansluiten op zijn mogelijkheden en behoeften.

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg

2.2 werkproces: Ondersteunt de cliënt bij wonen en huishouden

	<p>Instructies en procedures opvolgen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werken conform veiligheidsvoorschriften • Werken conform voorgeschreven procedures	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg handelt tijdens het ondersteunen van de cliënt bij huishouden en wonen overeenkomstig de voorgeschreven (werk)procedures en veiligheidsvoorschriften, zodat geen onnodige risico's ontstaan en uniformiteit in de ondersteuning gewaarborgd is.</p>
--	--	--

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg		
2.3 werkproces: Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg ondersteunt de cliënt bij het realiseren van zijn wensen en behoeften op het gebied van werk, scholing en vrije tijd overeenkomstig het activiteitenplan ten behoeve van een aangename of zinvolle dagbesteding. Zij gaat samen met de cliënt na op welke wijze invulling wordt gegeven aan de activiteiten uit het activiteitenplan. Ze reikt voorbeelden, keuzemogelijkheden en alternatieven aan. Ze creëert de voorwaarden waardoor de cliënt zijn behoeften op het gebied van werk, scholing en vrije tijd kan realiseren door bijvoorbeeld samen met de cliënt naar een opleidingscentrum of het UWV WERKbedrijf te gaan. Ze wijst de cliënt de weg in het aanbod van activiteiten op gebied van werk, scholing en vrije tijd en geeft advies. De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg organiseert de activiteiten op het gebied van werk, scholing en vrije tijd, deze bereidt ze voor en voert ze uit. Soms delegeert ze deze taken aan een collega. Ze creëert ontwikkelingsgerichte activiteiten of leersituaties, zodat de cliënt kan oefenen of experimenteren met ander(e) gedrag en vaardigheden.	
Gewenst resultaat	De cliënt is gestimuleerd in zijn zelfredzaamheid ten aanzien van werk, scholing of vrije tijd. De cliënt heeft op aangename wijze zijn dag doorgebracht. Er is volgens het ondersteuningsplan en activiteitenplan gewerkt.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Creatieve en muzische vaardigheden • Kennis van (ontwikkelingsgerichte) spelen en gebruiksmaterialen • Kennis van chronische ziekten, handicaps, taal- of ontwikkelingsachterstanden • Kennis van de (ortho-)pedagogiek in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van de psychologie in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van de sociale kaart • Kennis van doelgroepen met betrekking tot de gehandicaptenzorg • Kennis van het ICF-model • Kennis van in de branche(s) gebruikte medicijnen en effecten • Kennis van leer-, opvoedings-, gedragsproblemen en verslavingsproblemen • Kennis van protocollen met betrekking tot: gezondheid, hygiëne, veiligheid, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken 	Begeleiden <ul style="list-style-type: none"> • Coachen • Motiveren • Anderen ontwikkelen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg creëert activiteiten waarbij de cliënt uitdagingen aangaat gericht op zijn ontwikkeling en kan oefenen met ander gedrag en stimuleert de sociale ontwikkeling van de cliënt door regelmatig constructieve feedback over zijn functioneren te geven en motiveert de cliënt om moeilijkheden te overwinnen, zodat de cliënt leert omgaan met anderen, met (gedrags)regels en normen en waarden en zijn zelfredzaamheid ten aanzien van werk, scholing of vrije tijd bevordert wordt of behouden blijft.
	Aandacht en begrip tonen <ul style="list-style-type: none"> • Inleven in andermans gevoelens • Anderen steunen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft inzicht in de gevoelens van de cliënt waardoor ze hem op gebied van werk, scholing en vrije tijd door moeilijke of lastige periodes heen kan helpen, zodat de cliënt groeit in zijn sociale ontwikkeling, gemotiveerd blijft om te blijven werken aan zijn ontwikkeling of zijn beperkingen accepteert.
	Materialen en middelen inzetten <ul style="list-style-type: none"> • Materialen en middelen doelmatig gebruiken • Geschikte materialen en middelen kiezen • Goed zorgdragen voor materialen en middelen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg kiest de juiste materialen en middelen voor de activiteiten die zij organiseert, gaat hier zorgvuldig en netjes mee om en zorgt ervoor dat de materialen en middelen

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg

2.3 werkproces: Ondersteunt de cliënt bij dagbesteding

• Vaardigheden in sport en spel		onderhouden zijn, zodat de doelstellingen van de dagbesteding gerealiseerd kunnen worden en de activiteit veilig en efficiënt kan verlopen.
	Plannen en organiseren <ul style="list-style-type: none"> • Activiteiten plannen • Mensen en middelen organiseren • Voortgang bewaken	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg plant en regelt de activiteiten en acties die in het kader van werk, scholing en vrije tijd door de cliënt ondernomen zullen worden en ze zorgt dat de benodigde middelen en menskracht beschikbaar zijn, zodat de activiteiten volgens planning en afspraken uitgevoerd kunnen worden.

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg		
2.4 werkproces: Begeleidt een groep cliënten op sociaal-maatschappelijk gebied		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg bereidt groepsactiviteiten voor door te zorgen dat gereedschappen, materialen en apparatuur aanwezig zijn en informeert de cliënten over de activiteit. Bij aanvang van een activiteit geeft ze uitleg of instructie over de activiteit aan de cliënten en laat onder andere voorbeelden, keuzemogelijkheden en alternatieven zien. Ze demonstreert zonedig het gebruik van gereedschappen, apparatuur en materialen. Tijdens de activiteit bewaakt ze de voortgang en motiveert zonedig de cliënten de gestelde doelen te halen. Ze schakelt flexibel en continu tussen de individuele cliënt en de groep cliënten. Ze observeert de groepsdynamiek en het gedrag van de cliënten. Indien nodig bespreekt ze dit in de groep. Zo leert zij bijvoorbeeld de cliënten om te gaan met anderen en zich te houden aan afgesproken (gedrags)regels. De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg bevordert een goed groepsklimaat en voorkomt mogelijk ongewenst gedrag door te reageren op veranderingen in de situatie door de ondersteuning en stuurt zonedig de activiteit bij. Bij agressie handhaaft ze de orde en treedt regelend op door noodzakelijke interventies doelgericht uit te voeren. Ze rapporteert veranderingen in het gedrag van de cliënten aan haar leidinggevende of aan het team.	
Gewenst resultaat	Cliënten hebben in een groep, waarin ze veilig zijn en prettig met elkaar omgaan, activiteiten op sociaal en maatschappelijk gebied uitgevoerd.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Conflicthantering en omgaan met agressie • Creatieve en muzische vaardigheden • ICT vaardigheden • Kennis van chronische ziekten, handicaps, taal- of ontwikkelingsachterstanden • Kennis van de (ortho-)pedagogiek in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van de psychologie in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van doelgroepen met betrekking tot de gehandicaptenzorg • Kennis van groepsprocessen • Kennis van leer-, opvoedings-, gedragsproblemen en verslavingsproblemen • Kennis van protocollen met betrekking tot: gezondheid, hygiëne, veiligheid, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken • Observatievaardigheden 	Begeleiden <ul style="list-style-type: none"> • Motiveren • Anderen ontwikkelen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg scheidt kansen en mogelijkheden voor cliënten om zicht te ontwikkelen en motiveert ze hun doelen te bereiken en hun uitdagingen aan te gaan en geeft feedback op gedrag van cliënten (onderling), zodat de cliënten met een positieve instelling de activiteiten uitvoeren en in hun ontwikkeling (inclusief de sociale ontwikkeling) gestimuleerd worden.
	Samenwerken en overleggen <ul style="list-style-type: none"> • Anderen raadplegen en betrekken 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg overlegt tijdens activiteiten op gebied van werk, scholing en vrije tijd over haar aanpak en schakelt tijdig hulp in bij knelpunten of onvoorziene voorvallen, zodat de kwaliteit en de continuïteit van de begeleiding gewaarborgd is.
	Materialen en middelen inzetten <ul style="list-style-type: none"> • Geschikte materialen en middelen kiezen • Materialen en middelen doeltreffend gebruiken • Goed zorgdragen voor materialen en middelen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg kiest de juiste materialen en middelen voor de activiteiten die zij organiseert, gaat hier zorgvuldig en netjes mee om en zorgt er voor dat de materialen en middelen onderhouden zijn, zodat de doelstellingen van de dagbesteding gerealiseerd kunnen worden en de activiteit veilig en efficiënt kan verlopen.

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg

2.4 werkproces: Begeleidt een groep cliënten op sociaal-maatschappelijk gebied

<ul style="list-style-type: none"> • Sociale vaardigheden • Vaardigheden in sport en spel • Voorlichting-, advies- en instructievaardigheden	<p>Plannen en organiseren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Activiteiten plannen • Tijd indelen • Voortgang bewaken	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg plant en regelt ruim van te voren de activiteiten, schat de benodigde tijd in voor de activiteiten en gebruikt indicatoren om de voortgang te meten, zodat de activiteiten daadwerkelijk uitgevoerd kunnen worden en ze kan nagaan of de uitvoering en voortgang van de activiteiten nog volgens schema verlopen.</p>
	<p>Omgaan met verandering en aanpassen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanpassen aan veranderde omstandigheden	<p>De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg past haar handelen snel en flexibel aan bij agessie, lastige en/of crisissituaties en indien nodig voert ze de interventies volgens afspraken in het plan van aanpak, de richtlijnen van de organisatie, wet en regelegeving uit, zodat de cliënten leren van de situatie en/of gevaar voor de betrokkenen en schade voorkomen wordt.</p>

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg

2.5 werkproces: Ondersteunt de cliënt bij het voeren van de regie over zijn leven

Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg ondersteunt de cliënt bij het voeren van de regie over zijn eigen leven. Ze maakt afspraken met de cliënt over wat hij zelf doet en waarvoor diensten van mantelzorgers en/of interne of externe deskundigen ingezet worden en coördineert de activiteiten rond de regie over het eigen leven van de cliënt. Ze schakelt deskundigen in om de gestelde doelen c.q. diensten te helpen realiseren. De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg treedt op als aanspreekpunt voor de cliënt en derden. Ze informeert de cliënt over de geplande ondersteuning en de gemaakte afspraken en koppelt informatie over de cliënt terug aan de betrokken hulpverleners. Ze schakelt - waar mogelijk - het sociale systeem van de cliënt in om de regie te voeren wanneer de cliënt zelf daartoe - tijdelijk of permanent - niet in staat is. Indien nodig neemt ze zelf de regie, tijdelijk of permanent, gedeeltelijk of geheel over. Zo bemiddelt zij bijvoorbeeld tussen de cliënt en potentiële werkplek, onderwijs of vereniging. Ze bewaakt de kwaliteit en de continuïteit van de regie van de cliënt over zijn eigen leven.	
Gewenst resultaat	De cliënt heeft een optimaal welbevinden bereikt, beschikt over een zelfbeschikkingsrecht en is in staat zelfstandig en naar eigen inzicht de regie te voeren over zijn leven. Indien dit niet haalbaar is gebleken, heeft de persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg de regie in handen gelegd van een of meer vertegenwoordigers van het sociale systeem van de cliënt of heeft de regie - al dan niet tijdelijk - zelf overgenomen.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Gespreksvaardigheden • Kennis van begeleidingsmethodieken • Kennis van de (ortho-)pedagogiek in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van de psychologie in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van de sociale kaart • Kennis van geriatrie • Kennis van leer-, gedrags- en opvoedingsproblemen • Kennis van sociale integratie • Kennis van wet- en regelgeving • Kennis van ziektebeelden, beperkingen, stoornissen, behandelingen/therapieën en effecten • Nederlands - mondelinge taalvaardigheid • Presentatievaardigheden • Sociale vaardigheden	Aansturen <ul style="list-style-type: none"> • Instructies en aanwijzingen geven • Richting geven	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voorziet collega's en deskundigen van informatie en aanwijzingen, maakt resultaat afspraken met hen en het sociale systeem, zodat de cliënt geholpen is om een zo optimale regie over zijn leven te voeren.
	Overtuigen en beïnvloeden <ul style="list-style-type: none"> • Gesprekken richting geven • Onderhandelen • Overeenstemming nastreven	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg leidt met een deskundige en bevoegde uitstraling gesprekken in duidelijke banen en oefent actief invloed uit op het verloop van een gesprek of discussie, waarbij ze verschillende benaderingen tot elkaar brengt en onderhandelingstechnieken toepast, zodat ze draagvlak en betrokkenheid creëert voor de manier waarop de regie gevoerd wordt over het leven van de cliënt.
	Vakdeskundigheid toepassen <ul style="list-style-type: none"> • Vakspecifieke mentale vermogens aanwenden • Expertise delen	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg past gesprekstechnieken en begeleidingsmethodieken toe, draagt relevante onderdelen van haar expertise over aan betrokkenen en stimuleert de cliënt en andere betrokkenen in actie te komen, zodat de cliënt zo veel mogelijk de regie kan voeren over zijn eigen leven en

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg		
2.5 werkproces: Ondersteunt de cliënt bij het voeren van de regie over zijn leven		
		dat andere betrokkenen de gewenste ondersteuning kunnen bieden.

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg		
2.6 werkproces: Ondersteunt het sociale systeem		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg ondersteunt en versterkt de relatie tussen de cliënt en sociale systeem. Ze voert activiteiten uit om de draagkracht van het sociale systeem van de cliënt te vergroten. Zij informeert hen bijvoorbeeld over het verloop van de situatie waarin de cliënt zich bevindt en geeft tips voor de dagelijkse omgang en ondersteuning van de cliënt. Zij verwijst naar relevante informatiebronnen en naar relevante voorzieningen.	
Gewenst resultaat	De relatie tussen de cliënt en het sociaal netwerk is optimaal versterkt en het sociale netwerk is toegerust om een rol te kunnen spelen in de ondersteuning van de cliënt.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Gespreksvaardigheden • Kennis van leer-, gedrags- en opvoedingsproblemen • Kennis van ziektebeelden, beperkingen, stoornissen en functioneringsproblemen • Voorlichting-, advies- en instructievaardigheden 	Begeleiden <ul style="list-style-type: none"> • Coachen • Adviseren 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg geeft de personen uit het sociale netwerk van de cliënt gericht advies over de uitvoering van (delen van) de ondersteuning en biedt hen mogelijkheden om dit te doen, zodat zij een rol kunnen en willen spelen in de ondersteuning van de cliënt.
	Vakdeskundigheid toepassen <ul style="list-style-type: none"> • Expertise delen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg draagt haar expertise met betrekking tot de aanpak en begeleiding van de cliënt en zijn "ziektebeeld" over aan het sociale netwerk, zodat zij de cliënt kunnen ondersteunen.
	Omgaan met verandering en aanpassen <ul style="list-style-type: none"> • Met diversiteit (tussen mensen) omgaan 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg past gedrag en omgangsvormen aan op betrokkenen uit het sociale systeem en stemt haar communicatie op hen af, ook als zij verschillen qua cultuur of achtergrond, zodat een samenwerkingsrelatie kan ontstaan.

Kerntaak 2 Bieden van ondersteunende, activerende begeleiding en zorg		
2.7 werkproces: Voert verpleegtechnische handelingen uit		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voert, daar waar het voorkomt, verpleegtechnische handelingen uit met inachtneming van de noodzakelijke voorzorgsmaatregelen, procedures en voorschriften. Voordat ze de verpleegtechnische handelingen uitvoert, controleert zij de gezondheidssituatie en de psychische gesteldheid van de cliënt. Ze creëert de voorwaarden waardoor ze de verpleegtechnische handelingen optimaal kan uitvoeren. Zo neemt ze vooraf en tijdens de uitvoering van de verpleegtechnische handeling(en) bijvoorbeeld angst en onzekerheid en weerstand van de cliënt weg door uitleg over wat, waarom en hoe ze de handeling(en) uitvoert en voorziet ze in een optimaal controlesysteem.	
Gewenst resultaat	De verpleegtechnische handelingen zijn op een professionele manier, volgens de wet- en regelgeving uitgevoerd. Bij de uitvoering van de verpleegtechnische handelingen is rekening gehouden met de situatie en de omstandigheden van de cliënt.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Gespreksvaardigheden • Kennis van in de branche(s) gebruikte medicijnen en effecten • Kennis van protocollen met betrekking tot: gezondheid, hygiëne, veiligheid, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken • Kennis van wet-en regelgeving, waaronder wet BIG • Kennis van ziektebeelden, beperkingen, stoornissen, behandelingen/therapieën en effecten • Observatievaardigheden • Rekensvaardigheden - getallen • Rekensvaardigheden - verhoudingen 	Vakdeskundigheid toepassen <ul style="list-style-type: none"> • Vakspecifieke manuele vaardigheden aanwenden • Vakspecifieke mentale vermogens aanwenden 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg handelt en rekt accuraat en vormt zich snel een beeld van de lichamelijke en psychische gesteldheid van de cliënt, waaronder angst of weerstand bij de cliënt, voert de verpleegtechnische handelingen volgens professionele normen uit, neemt binnen de gestelde kaders op tijd de nodige beslissingen en schakelt zonodig de arts (of leidinggevende) in wanneer nodig, zodat de verpleegtechnische handelingen op een verantwoorde wijze en volgens gestelde kwaliteitseisen verricht worden.
	Materialen en middelen inzetten <ul style="list-style-type: none"> • Materialen en middelen doelmatig gebruiken • Materialen en middelen doeltreffend gebruiken • Geschikte materialen en middelen kiezen • Goed zorgdragen voor materialen en middelen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg kiest de geschikte materialen, hulpmiddelen en apparatuur voor de uit te voeren verpleegtechnische handelingen en gebruikt deze effectief, vindingrijk, efficiënt, zorgvuldig en veilig, zodat een professionele inzet van materialen en middelen is gegarandeerd.
	Instructies en procedures opvolgen <ul style="list-style-type: none"> • Werken conform veiligheidsvoorschriften • Werken overeenkomstig de wettelijke richtlijnen • Werken conform voorgeschreven procedures 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg volgt veiligheidsregels en –voorschriften en protocollen, ze voorziet in een optimaal controlesysteem en werkt binnen de wettelijke richtlijnen, zodat een kwalitatief goede en veilige uitvoering van verpleegtechnische handelingen gewaarborgd is.

Kerntaak 3 Uitvoeren van organisatie- en professiegebonden taken

Proces-competentie-matrix Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg

Kerntaak 3 Uitvoeren van organisatie- en professiegebonden taken		Competenties																										
		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y		
		Beslissen en activiteiten inrichten	Aansturen	Begeleiden	Aandacht en begrip tonen	Samenwerken en overleggen	Ethisch en integer handelen	Relaties bouwen en netwerken	Overtuigen en beïnvloeden	Presenteren	Formuleren en rapporteren	Vakdeskundigheid toepassen	Materialen en middelen inzetten	Analyseren	Onderzoeken	Creëren en innoveren	Leren	Plannen en organiseren	Op de behoeften en verwach- tingen van de "klant" richten	Kwaliteit leveren	Instructies en procedures opvolgen	Omgaan met verandering en aanpassen	Omgaan met tegenslag omgaan	Met druk en tegenslag tonen	Gedrevenheid en ambitie	Ondernemend en commercieel handelen	Bedrijfsmatig handelen	
Werkprocessen																												
3.1	Werkt aan deskundigheidsbevordering en professionalisering van het beroep											X																
3.2	Werkt aan het bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg																				X							
3.3	Stemt de werkzaamheden af met betrokkenen					X													X									
3.4	Voert coördinerende taken uit					X													X									
3.5	Voert beheertaken uit										X		X															X
3.6	Evalueert de geboden ondersteuning				X						X			X														

Betekenis van de kerntaak voor deze kwalificatie

In deze matrix is per kerntaak aangegeven welke competenties aangewend worden bij de uitvoering van de werkprocessen voor deze kwalificatie. Dit is zichtbaar door middel van een kruisje in de matrix. door middel van een kruisje in de matrix.

Detaillering proces-competentie-matrix Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg

Kerntaak 3 Uitvoeren van organisatie- en professiegebonden taken		
3.1 werkproces: Werkt aan deskundigheidsbevordering en professionalisering van het beroep		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt aan deskundigheidsbevordering en professionalisering van het beroep. Zij leest vakliteratuur en volgt bijscholingen en voert haar werkzaamheden uit volgens de daar geleerde kennis en vaardigheden. Ze vraagt om feedback over haar eigen functioneren en geeft feedback aan anderen. Ze stelt samen met haar leidinggevende een persoonlijk ontwikkelplan op en voert dit uit. Zij neemt deel aan inhoudelijke discussies met collega's en anderen over het beroep en levert zo een bijdrage aan visieontwikkeling van het beroep en de beroepsuitoefening en draagt deze visie ook uit aan anderen. De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg zet zich in voor (de belangen van) de beroepsgroep.	
Gewenst resultaat	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft haar deskundigheid actief en adequaat bevorderd. Ze heeft op een actieve en adequate manier bijgedragen aan de professionalisering van het beroep en de positionering van de beroepsgroep.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Feedbackvaardigheden • Kennis van het werkveld met betrekking tot gehandicaptenzorg • Nederlands - leesvaardigheid • Reflectievaardigheden 	Vakdeskundigheid toepassen <ul style="list-style-type: none"> • Expertise delen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg houdt vakkennis en vaardigheden bij en draagt de eigen kennis en expertise op begrijpelijke wijze over aan collega's en andere deskundigen, gebruikt feedback om van te leren en neemt deel aan inhoudelijk, beroepsmatige discussies, zodat zij werkt aan haar/zijn persoonlijke ontwikkeling en een bijdrage levert aan de professionalisering van het beroep.

Kerntaak 3 Uitvoeren van organisatie- en professiegebonden taken		
3.2 werkproces: Werkt aan het bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg werkt aan het bevorderen en bewaken van kwaliteitszorg. Zij werkt mee aan het verbeteren van de kwaliteit van de zorg en ondersteuning door bijvoorbeeld te participeren in ontwikkel- of intervisiegroepen en door haar kennis van het vakgebied in te zetten bij verbetertrajecten. Zij bewaakt systematisch de kwaliteit van haar werkzaamheden en signaleert en rapporteert tijdig knelpunten. Ze neemt deel aan onderzoeken, gebruikt waar mogelijk informatie uit wetenschappelijk onderzoek en werkt mee aan standaard- en/of protocolontwikkeling. Ze werkt met kwaliteitszorgsystemen.	
Gewenst resultaat	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg heeft zijn/haar deskundigheid doelbewust aangewend om de kwaliteit van de werkzaamheden in de maatschappelijke zorg te verbeteren.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van kwaliteitszorgsystemen • Kennis van protocollen met betrekking tot: gezondheid, hygiëne, veiligheid, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken • Kennis van wet- en regelgeving • Nederlands - mondelinge taalvaardigheid 	Instructies en procedures opvolgen <ul style="list-style-type: none"> • Werken conform voorgeschreven procedures • Werken overeenkomstig de wettelijke richtlijnen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg houdt zich aan de voorgeschreven procedures rondom kwaliteitsverbetering en aan wettelijke richtlijnen en stimuleert anderen om zich hier aan te houden, zodat zij een effectieve bijdrage levert aan het bevorderen en bewaken van de kwaliteitszorg.

Kerntaak 3 Uitvoeren van organisatie- en professiegebonden taken		
3.3 werkproces: Stemt de werkzaamheden af met betrokkenen		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg stemt de werkzaamheden af met collega's, draagt werkzaamheden mondeling en/of schriftelijk over, maakt afspraken over de zorg en begeleiding en over knelpunten daarin. Zij neemt deel aan voor de afstemming van haar werkzaamheden relevante overlegvormen.	
Gewenst resultaat	Een soepel verlopende ondersteuning waarin kwaliteit, continuïteit en eenduidigheid gewaarborgd zijn.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • ICT vaardigheden • Kennis van doelgroepen met betrekking tot de gehandicaptenzorg • Nederlands - schrijfvaardigheid • Nederlands - taalverzorging en taalbeschouwing • Rapportagevaardigheden • Sociale vaardigheden • Vergadervaardigheden 	Samenwerken en overleggen <ul style="list-style-type: none"> • Afstemmen • Anderen raadplegen en betrekken 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg overlegt bij de uitvoering van de opvang en begeleiding tijdig met anderen, raadpleegt anderen indien nodig, weet wat de consequenties zijn van de eigen acties en stelt zich zo op dat de samenwerking in het team soepel verloopt, geeft relevante informatie over de cliënt door aan het multidisciplinair team, zodat de gezamenlijke dienstverlening eenduidig en soepel verloopt.
	Plannen en organiseren <ul style="list-style-type: none"> • Doelen en prioriteiten stellen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg formuleert bij (het overdragen van) haar werkzaamheden duidelijke en haalbare doelen, geeft mogelijke knelpunten aan en houdt rekening met tijd en kwaliteit, zodat haar werkzaamheden voor collega's duidelijk zijn en de continuïteit van de zorg en begeleiding gewaarborgd zijn.

Kerntaak 3 Uitvoeren van organisatie- en professiegebonden taken		
3.4 werkproces: Voert coördinerende taken uit		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg verdeelt de werkzaamheden, geeft prioriteiten aan en houdt contact met de verschillende medewerkers. Ze stemt de werkzaamheden van de verschillende medewerkers en eventuele deskundigen van andere disciplines op elkaar af, ze ziet toe op de uitvoering van de werkzaamheden en de continuïteit van de zorgverlening en ondersteuning. Ze werkt aan en onderhoudt een actief netwerk van contacten binnen en buiten de organisatie.	
Gewenst resultaat	Een soepel verlopende dienstverlening waarin kwaliteit, continuïteit en eenduidigheid gewaarborgd zijn.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Feedbackvaardigheden • Gespreksvaardigheden • ICT vaardigheden • Kennis van doelgroepen met betrekking tot de gehandicaptenzorg • Kennis van het werkveld met betrekking tot gehandicaptenzorg • Sociale vaardigheden • Vergadervaardigheden 	Samenwerken en overleggen <ul style="list-style-type: none"> • Proactief informeren • Openhartig en oprecht communiceren • Bijdrage van anderen waarderen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg toont waardering voor de ideeën en bijdragen van collega's in het team, deelt kennis en ervaringen en maakt zaken in het functioneren van de medewerker(s) bespreekbaar door feedback te geven, zodat zij de kwaliteit van de dienstverlening door de medewerker(s) optimaliseert.
	Plannen en organiseren <ul style="list-style-type: none"> • Doelen en prioriteiten stellen • Mensen en middelen organiseren • Voortgang bewaken 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg garandeert de beschikbaarheid van essentiële middelen, maakt duidelijke afspraken met de andere medewerkers en eventuele deskundigen van andere disciplines en bewaakt de voortgang, zodat de ondersteuning organisatorisch goed verloopt en voldoet aan de wettelijke vereisten.

Kerntaak 3 Uitvoeren van organisatie- en professiegebonden taken		
3.5 werkproces: Voert beheertaken uit		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voert beheertaken uit. Zij levert een praktische en organisatorische bijdrage aan het functioneren van haar organisatie. Zij draagt bij aan het zakelijk beheer, bijvoorbeeld het doen van bestellingen, bijhouden van de kantoomaterialen, toezien op onderhoud van apparatuur, materiaal en werkruimte ect. Zij bewaakt het budget voor de activiteiten en levert (financiële) rapportages. Zij voert registratie en administratieve taken uit, zoals presentielijsten invullen en roosters maken.	
Gewenst resultaat	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg voert de gewenste en noodzakelijke taken uit met de beschikbare (financiële) middelen en vervult deze taken overeenkomstig de richtlijnen en cultuur van de organisatie. Zij draagt bij aan het goed functioneren van de organisatie.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • ICT vaardigheden • Kennis van begrotingen opstellen • Kennis van budgetteren • Kennis van het werkveld met betrekking tot gehandicaptenzorg • Kennis van protocollen met betrekking tot: gezondheid, hygiëne, veiligheid, ARBO, milieu, kwaliteitszorg, ergonomisch en kostenbewust werken • Rekenvaardigheden - getallen • Rekenvaardigheden - verhoudingen 	Formuleren en rapporteren <ul style="list-style-type: none"> • Nauwkeurig en volledig rapporteren 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg verwerkt en registreert zorgvuldig alle benodigde (financiële) gegevens, zodat (financiële) rapportages volledig en inzichtelijk zijn.
	Materialen en middelen inzetten <ul style="list-style-type: none"> • Goed zorgdragen voor materialen en middelen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg checkt regelmatig materiaal en middelen en levert een bijdrage aan het onderhoud, zodat de organisatie beschikt over voldoende goed onderhouden materiaal en middelen.
	Bedrijfsmatig handelen <ul style="list-style-type: none"> • Financieel bewustzijn tonen • Kostenbewust handelen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg zorgt voor financiële registratie en verantwoording van zijn projecten en maakt regelmatig afwegingen tussen kosten en baten, zodat zij bijdraagt aan een financieel gezonde situatie.

Kerntaak 3 Uitvoeren van organisatie- en professiegebonden taken		
3.6 werkproces: Evalueert de geboden ondersteuning		
Omschrijving	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg evalueert periodiek en aan het eind van het traject, de geboden ondersteuning. Ze verzamelt relevante gegevens voor de evaluatie en analyseert deze. Op basis daarvan schrijft zij een evaluatieverslag of evalueert zij - indien dit gewenst is - mondeling met haar leidinggevende. Zij bespreekt de gegevens uit de evaluatie met de cliënt en het team. Zij voert, indien daartoe aanleiding is, in overleg gewenste veranderingen in de zorg en begeleiding door. De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg evalueert ook de coördinerende taken.	
Gewenst resultaat	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg kan op grond van conclusies uit de evaluatie (in overleg) de zorg en begeleiding en de uitvoering van coördinerende taken bijsturen.	
Vakkennis en vaardigheden	Competentie en component(en)	Prestatie-indicator
<ul style="list-style-type: none"> • Evaluatievaardigheden • Feedbackvaardigheden • Gespreksvaardigheden • Kennis van de psychologie in relatie tot doelgroep(en) • Kennis van doelgroepen met betrekking tot de gehandicaptenzorg • Kennis van methoden van gegevensverzameling • Nederlands - schrijfvaardigheid • Nederlands - taalverzorging en taalbeschouwing • Rapportagevaardigheden • Reflectievaardigheden • Vergadervaardigheden 	Aandacht en begrip tonen <ul style="list-style-type: none"> • Luisteren • Interesse tonen 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg vraagt de cliënt en andere betrokkenen naar hun ervaringen, ideeën en gevoelens over de geboden zorg en begeleiding en luistert aandachtig, zodat ze deze informatie kan meenemen of inbrengen bij de evaluatie.
	Formuleren en rapporteren <ul style="list-style-type: none"> • Vlot en bondig formuleren 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg verwerkt alle benodigde gegevens en scheidt de hoofd- en bijzaken, zodat zij een kernachtig evaluatieverslag kan schrijven.
	Analyseren <ul style="list-style-type: none"> • Informatie uiteenrafelen • Conclusies trekken • Oplossingen voor problemen bedenken 	De persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg analyseert beschikbare (via cijfermatige en mondelinge) gegevens grondig en concludeert of de geboden zorg en begeleiding en de uitgevoerde coördinerende taken voldoen en of er voldoende voortgang is en komt met haalbare oplossingen, zodat ze indien nodig (in overleg) de opvang en begeleiding kan bijstellen.